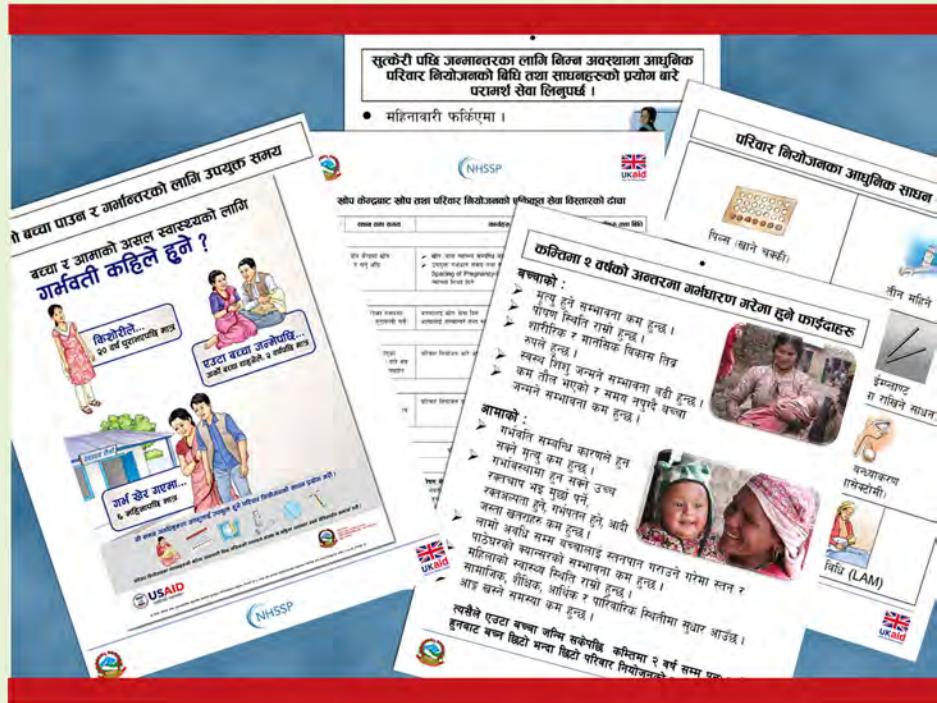

Ministry of Health & Population

Nepal Family Planning Project

**Printing and Distribution of IEC Materials
and Job Aids
Payment Deliverable FP2**

This report on **Printing and distribution of IEC Materials and Job Aids completed** under Nepal Family Planning Project has been prepared by the Ministry of Health and Population (MoHP), Government of Nepal, with financial support from UKaid and Technical and Financial assistance from the Nepal Health Sector Support Programme (NHSSP).

This report is submitted in compliance with contract payment **deliverable FP2: Printing and distribution of IEC and job aids completed**

Acronyms

CPR	contraceptive prevalence rate
DHO	district health office
DMT	decision making tool
EPI	Expanded Programme on Immunisation
FHD	Family Health Division
FP	family planning
GAVI	Global Alliance for Vaccine and Immunisation
HF	health facility
HTSP	healthy timing and spacing of pregnancy
IEC	information, education and communication
KfW	German Development Bank
MEC	medical eligibility criteria
LAM	lactational amenorrhoea method
MoHP	Ministry of Health and Population
NHEICC	National Health Education Information and Communication Centre
NHSP	Nepal Health Sector Program
NHSSP	Nepal Health Sector Support Program
WHO	World Health Organization
SWAp	sector-wide approach

Contents

1.0 Introduction.....	1
1.1 Purpose of this Report.....	1
1.2 Background.....	1
1.3 Purpose of developing IEC materials and steps involved.....	2
2. General Description of IEC materials and job aids	3
3. Annexes	5
Annex 1. IEC materials inventory table	5
Annex 2. Five Page Colour Flex-Flip chart.....	6
Annex 3. Process Flow Chart.....	11
Annex 4. Family planning and Pregnancy screening job aid (A).....	12
Annex 5 . FP and Pregnancy screening job aid (B).....	14
Annex 6. DMT Flip chart.....	15
Annex 7. MEC wheel Nepali.....	16
Annex 8. MEC wheel English.....	16
Annex 9. Informed choice poster Flex	17
Annex 10: HTSP Poster.....	18
Annex 11. Immunization poster (distributed from DHO store).....	19

1.0 INTRODUCTION

1.1 Purpose of this Report

This report aims to present details of Information Education and Communication (IEC) materials and job aids developed, adapted, printed, and distributed for three Family Planning (FP) pilot interventions being implemented by the Nepal Health Sector Support Programme (NHSSP). The report is divided into three sections as follows:

Section 1: Introduction

Section 2: General description of IEC materials

Section 3: Annexes

The submission of this report satisfies the requirements of NHSSP payment deliverable FP2. **Printing and distribution of IEC and job aids completed.**

1.2 Background

The Government of Nepal is committed to improving the health status of its citizens and has made impressive gains despite conflict and other difficulties. The Nepal Health Sector Programme-1 (NHSP-1), the first health sector-wide approach (SWAp) in Nepal, ran from July 2004 to mid-July 2010. It was successful in bringing about considerable health improvements. Building on these successes, the MoHP and its external development partners designed a second phase of the program (NHSP-2, 2010-2015), which began in mid-July 2010. NHSP-2's goal is to improve the health and nutritional status of the people of Nepal. Its purpose is to increase access to, and the utilisation of, quality essential health care services and other health services, especially for women, poor, and excluded people.

Despite gains in contraceptive prevalence rate (CPR) and a decline in fertility rate, the unmet need for family planning (FP) in Nepal remains high with 27% of married women of reproductive age reporting unmet needs in 2011 (10% for birth spacing; 17% for limiting births), marking an increase from 25% in 2006. In addition, large disparities exist in the rates of contraceptive use and levels of unmet needs vary substantially according to place of residence.

Technical assistance to NHSP-2 is being provided from pooled external development partner support (DFID, World Bank, Australian Aid [DFAT], KfW and GAVI) through NHSSP. NHSSP is a five-year program (2010–2015) funded by the Department for International Development (DFID) and managed and implemented by Options Consultancy Services Ltd. NHSSP is providing technical assistance and capacity building support to help MoHP deliver against the NHSP-2 Results Framework.

The overall objective of the Nepal Family Planning Project is to provide technical and financial assistance to the Family Health Division to strengthen its national FP program under NHSP-2 and to identify priorities for needs and approaches to be taken forward under NHSP-3.

1.3 Purpose of Developing IEC Materials and Steps Involved

IEC materials and job aids have been developed, adapted, printed, and distributed to enable service providers to provide quality FP services. Since informed choice and client participation is critical for FP use and continuation, service providers need to use the IEC materials to inform clients of the broad range of FP services available. Furthermore, the IEC materials and job aids will also inform clients about the correct timing and spacing for pregnancy. Service providers are also expected to use job aids (i.e pregnancy rule out/screening job aid, medical eligibility criteria wheel) to help them assess potential FP clients regarding their eligibility for FP planning use.

The following steps were followed for developing and distributing the IEC materials and job aids:

1. literature review (National Guidelines, national and international publications)
2. review and correction where needed
3. update according to local context for some IEC materials
4. printing
5. distribution of IEC materials

Given that most of the IEC materials and job aids were already in use and were pre-tested, a rigorous field or pre-testing was not deemed necessary for their use in the FP pilot interventions.

Further details on the individual IEC materials are presented in Annex 1.

2. GENERAL DESCRIPTION OF IEC MATERIALS AND JOB AIDS

1. **EPI/HTSP/FP colour flipchart:** This is a 5 page flipchart developed/adapted in 27"*24.5" flex with key messages on the expanded programme on immunization (EPI), the healthy timing and spacing of pregnancy (HTSP), and FP methods, also including colourful images. It is developed/adapted for the EPI/FP integrated pilot intervention for Sindhupalchowk district. It will be used by service providers to provide group health education to mothers of an extended postpartum period when they visit for their child's immunization. A total of 260 flip-charts were printed for distributing to 243 EPI/FP clinics (i.e. 79 fixed/static and 164 outreach EPI/FP clinics).The content of the flip chart and pictures are given in Annex 2.
2. **EPI/FP integration process flow chart:** This is a flow chart printed in 27"*24.5" flex prepared for all 243 EPI/FP clinics (in Sindhupalchowk district). This flow chart is for guiding service providers to follow proper steps to provide integrated services in the EPI/FP clinics in Sindhupalchowk district. A total of 260 copies were printed and Annex 3 depicts the content of the flow chart.
3. **FP and pregnancy screening job aid (A):** This is an A4 sized (12"*8.5") laminated card with three questions to be asked to post-partum mothers to assess or screen their pregnancy status by the FP service providers. The 260 printed copies were distributed to all EPI/FP clinics in Sindhupalchowk district. The content of this job aid is presented in Annex 4.
4. **Pregnancy rule out job aid (B):** This is A4 sized (12"*8.5") laminated flyer/card includes six questions to be asked to all women of reproductive age to confirm their pregnancy status using new FP methods. NHSSP reprinted 210 flyers for Ramechhap (VP pilot), Baitadi, and Darchula districts (for VSC= pilot). This job aid is shown in Annex 5.
5. **Decision making tool (flipchart) Nepali:** This 8.2*11.2 flipchart is a decision making tool (DMT) in flip chart form originally developed by the World Health Organization (WHO). It was reviewed and translated into Nepali by Family Health Division (FHD and partner organizations in 2014. The DMT flip chart has 212 pages. It is a comprehensive IEC plus job aid that helps both clients and service providers to come to a decision for accepting new FP methods. It also helps to provide essential messages for repeat clients. NHSSP printed total of 265 flipcharts for the Sindhupalchowk, Ramechhap, Baitadi, and Darchula FP projects. The front page of the 212 page flip chart is shown in Annex 6.
6. **Medical Eligibility Criteria (MEC) wheel:** This is a job aid designed for the FP service providers to help determine the most appropriate types of FP methods for individual clients with specific characteristics and health conditions. This tool was originally developed by WHO and was reviewed and updated by FHD in 2014. NHSSP reprinted 100 English language and 200 Nepali MEC wheels and distributed them to health facilities (HFs) in Sindhupalchowk and Ramechhap district. This wheel will also be distributed to selected HFs in Baitadi and Darchula. The front pages of the English and Nepali versions of the wheel are presented in Annexes 7 and 8.

7. **Informed choice poster of FP methods:** This is 35.5"*23" poster printed in flex with brief information about nine different types of FP methods and contraceptives including the Lactational Amenorrhoea Method (LAM) and natural methods. It was developed by USAID. 75 copies were reprinted for 56 HFs in Ramechhap and a few selected HFs in Baitadi (Darchula already had these from the Suaahara project). It will be used by service providers and counsellors or health educators to inform clients about the range of FP services available. A picture of this poster is shown in Annex.
8. **HTSP poster:** This is a 24"*18.5" poster reprinted in flex for 56 HFs in Ramechhap and a few selected HFs in Baitadi district (Darchula has this poster from the Suaahara project). This poster was designed and printed by USAID and the National Health Education Information and Communication (NHEICC)/MoHP Nepal. A picture of the poster is presented in Annex 10.
9. **Immunisation schedule poster:** This colourful immunisation schedule poster, developed jointly by WHO and Child Health Division, was distributed to all EPI/FP fixed/static and outreach clinics in Sindhupalchowk district through the DHO store. A picture of the poster is shown in Annex 11.

3. Annexes

Annex 1. IEC materials Inventory Table

S.N	Name of IEC materials	Pages	Size	Quantities printed/distributed	District distributed in	Remarks/ Annex
1.	5 page EPI/HTSP/FP flipchart	5	27*24.5 inches	260	Sindhupalchowk	Adapted, printed/2
2.	EPI/FP integrated service flowchart	1	27*24.5 inches	260	Sindhupalchowk	Adapted, printed/3
3.	FP and Pregnancy screening job aid (A)	2	12*8.5 inches (A4 size)	260	Sindhupalchowk	Adapted, printed/4
4.	Pregnancy rule out job aid (B)	2	12*8.5 inches (A4 size)	210	Ramechhap, Baitadi, and Darchula	Printed/5
5.	DMT flipchart Nepali	212	8.2*11.2 inches	265	Ramechhap, Sindhupalchowk, Baitadi, and Darchula	Printed/6
6.	MEC wheel Nepali	NA	7.5*8 inches	200	Ramechhap, Sindhupalchowk, Baitadi and Darchula	Printed/7
7.	MEC wheel English	NA	7.5*8 inches	100	Ramechhap, Sindhupalchowk, Baitadi and Darchula	Printed/8
8.	Informed choice poster	1	35.5*23 inches	75	Ramechhap, Baitadi	Printed/9
9.	HTSP poster	1	24*18.5 inches	75	Ramechhap, Baitadi	Printed/10
10.	Immunisation schedule poster	1			Sindhupalchowk	Printed/11

पूर्ण खोप, सुरक्षित भविष्य

- १ वर्ष भित्रमा सबै प्रकारका खोपहरु लिई सक्नुपर्छ ।

- खोप कार्डको तालिका अनुसार शिशुलाई खोप दिनुपर्छ ।

- शिशुलाई ६ महिना सम्म उसको ईच्छा अनुसार दिन र रात समेत गरी आमाको दुध मात्र खुवाउनुपर्छ ।

पहिलो बच्चा पाउन र गर्भान्तरको लागि उपयुक्त समय

बच्चा र 'आमाको' असल स्वास्थ्यको लागि गर्भवती कहिले हुने ?

किशोरीले...
२० वर्ष पुरामपछि मात्र

एउटा बच्चा जन्मेपछि...
अर्को बच्चा चाहनेले, २ वर्षपछि मात्र

गर्भ खेर गएमा...
६ महिनापछि मात्र

यी समय अवधिहरूमा आफूलाई उपयुक्त हुने परिवार नियोजनको साधन प्रयोग गरौं ।

परिवार नियोजनका साधनहरूको बारेमा जानकारी लिन नजिकको स्वास्थ्य संस्था वा महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविकासँग सम्पर्क गरौं ।

यो पोस्टर मौखिक रूपमा स्वास्थ्यकर्मीको सहयोगमा संचालित सुझावहरू परियोजनाद्वारा विकसित गरिएको हो र यसको पुनः-उत्पादन स्वास्थ्यकर्मीको सहयोगमा संचालित राष्ट्रिय स्वास्थ्य सेवा-सामग्री प्रकल्पद्वारा अक्टोबर २०१३ मा गरिएको हो ।

सुत्केरी पछि जन्मान्तरका लागि निम्न अवस्थामा आधुनिक परिवार नियोजनको बिधि तथा साधनहरूको प्रयोग बारे परामर्श सेवा लिनुपर्छ ।

- महिनावारी फर्किएमा ।

वा

- ६ महिना भित्रै बच्चालाई आमाको दुध बाहेक भोल वा ठोस खाने कुरा खुवाउन शुरु गरेमा ।

वा

- बच्चा ६ महिना भन्दा बढि उमेरको भइ सकेमा ।

- नोट:**
- सुत्केरीपछि महिनावारी नफर्कदै पनि गर्भधारण हुन सक्छ ।
  - गर्भपतन भएको २ हप्ता पछि पुनः गर्भधारण हुन सक्छ ।
  - सुत्केरी पछि स्तनपान नगराउने महिलाहरूमा ४ देखि ६ हप्ता भित्रै पुनः गर्भधारण हुन सक्छ । त्यसैले छिटै गर्भधारण हुन बाट रोक्न परिवार नियोजनका साधन तथा बिधिहरू प्रयोग गर्नुपर्छ ।

कम्तिमा २ वर्षको अन्तरमा गर्भधारण गरेमा हुने फाईदाहरु

बच्चाको :

- मृत्यु हुने सम्भावना कम हुन्छ ।
- पोषण स्थिति राम्रो हुन्छ ।
- शारीरिक र मानसिक विकास तिव्र रूपले हुन्छ ।
- स्वस्थ शिशु जन्मने सम्भावना बढी हुन्छ ।
- कम तौल भएको र समय नपुग्दै बच्चा जन्मने सम्भावना कम हुन्छ ।

आमाको :

- गर्भवति सम्बन्धि कारणले हुन सक्ने मृत्यु कम हुन्छ ।
- गर्भावस्थामा हुन सक्ने उच्च रक्तचाप भइ मुर्छा पर्ने, रक्तअल्पता हुने, गर्भपतन हुने, आदी जस्ता खतराहरु कम हुन्छ ।
- लामो अवधि सम्म बच्चालाई स्तनपान गराउने गरेमा स्तन र पाठेघरको क्यान्सरको सम्भावना कम हुन्छ ।
- महिलाको स्वास्थ्य स्थिति राम्रो हुन्छ ।
- सामाजिक, शैक्षिक, आर्थिक र पारिवारिक स्थितीमा सुधार आउँछ ।
- आङ्ग खस्ने समस्या कम हुन्छ ।

त्यसैले एउटा बच्चा जन्म सकेपछि कम्तिमा २ वर्ष सम्म पुनः गर्भधारण हुनबाट बच्न छिटो भन्दा छिटो परिवार नियोजनको साधन प्रयोग गर्नुपर्छ ।

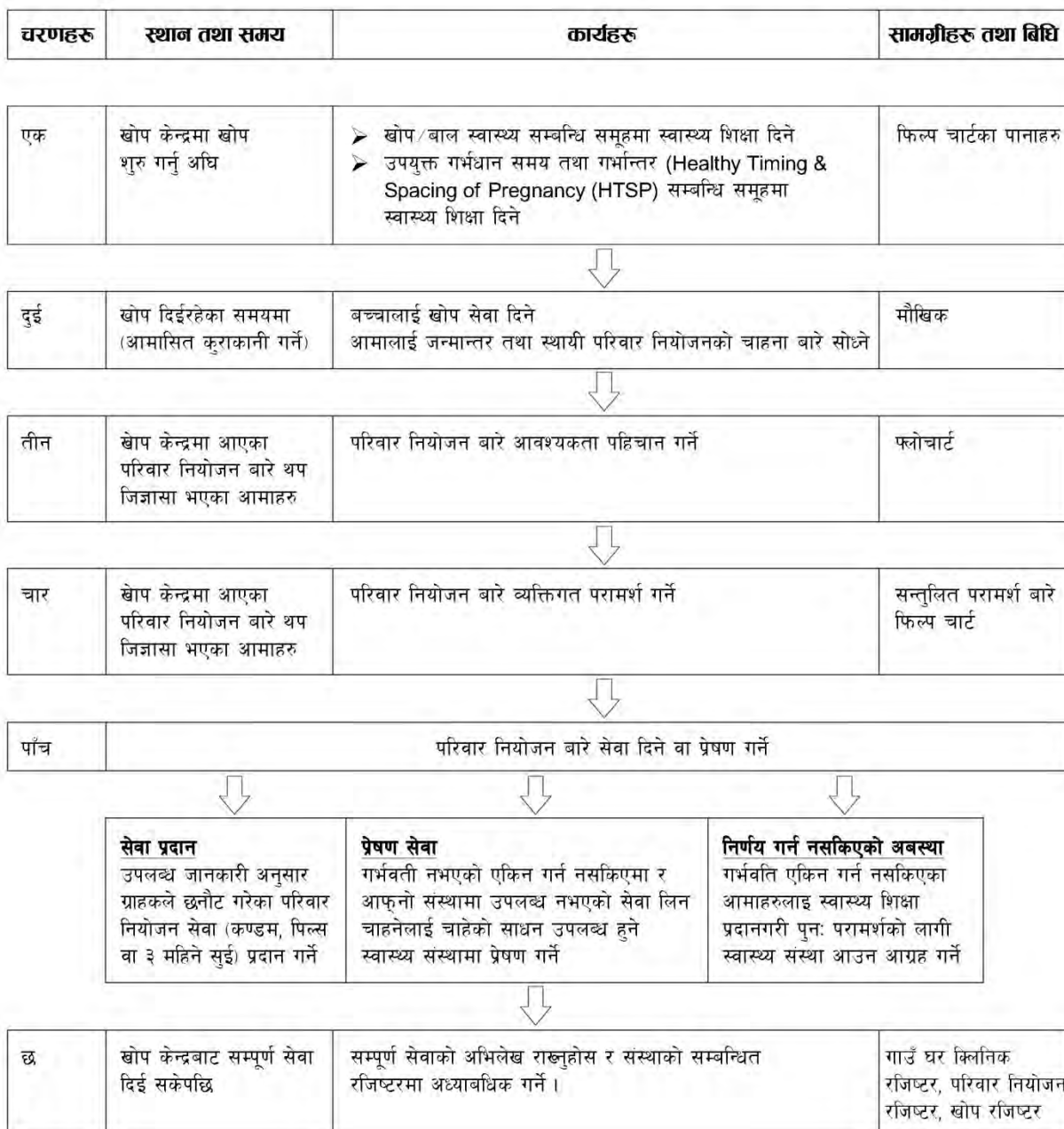
परिवार नियोजनका आधुनिक साधन र बिधीहरू	
 <p>पिल्स (खाने चक्की)</p>	 <p>तीन महिने सुई</p>
 <p>आई.यू.सी.डी. (कपर-टी)</p>	 <p>ईम्प्लाण्ट (पाखुरामा राखिने साधन)</p>
 <p>महिला बन्ध्याकरण (मिनिल्याप)</p>	 <p>पुरुष बन्ध्याकरण (भ्यासेक्टोमी)</p>
 <p>कण्डम</p>	 <p>स्तनपान विधि (LAM)</p>

Annex 3. Integrated Service Flow Chart

खोप केन्द्रबाट खोप तथा परिवार नियोजनको एकिकृत सेवा विस्तारको ढाँचा

सुत्केरी भएको पहिलो ६ महिना अवधिमा जन्मान्तरका लागि स्तनपान बिधि तथा गर्भधारण जाच्ने फ्लोचार्ट

छैन	१. के सुत्केरी भएपछि पुनः तपाईंको महिनावारी फर्केको छ ?	छ
छैन	२. के तपाईंको बच्चा ६ महिना पुगिसकेको छ ?	छ
छैन	३. के बच्चालाई आमाको दूध सगैँ अन्य खाने कुराहरु पनि खुवाउने गर्नुभएको छ ?	छ

- यदि माथिका सबै प्रश्नको उत्तर “छैन” भन्ने आएमा यस्तो अवस्थामा गर्भवती हुने सम्भावना १ देखि २ प्रतिशत मात्र हुन्छ ।
- स्तनपान विधि (**Lactational Amenorrhea Method-LAM**) को बारेमा सम्झाउनुहोस् र बच्चाको स्वास्थ्यका लागि स्तनपानलाई पनि नियमित गर्न सल्लाह दिनुहोस् । ६ महिना अगावै परिवार नियोजनको अन्य विधि अपनाउनको लागि परामर्श गर्नुहोस् ।

- यदि सेवाग्राहीले माथिका तिनवटा प्रश्न मध्ये कुनै एकको मात्र उत्तर “छ” भन्ने दिएमा गर्भवती हुने सम्भावना बढी हुन्छ । गर्भवती हुनबाट सुरक्षित रहन परिवार नियोजन विधि अपनाउन शुरु गर्न र बच्चाको स्वास्थ्यका लागि स्तनपानलाई पनि नियमित गर्न सल्लाह दिनुहोस् ।
- गर्भ वस्न सक्ने सम्भावना धेरै हुने हुनाले गर्भवती हुनबाट बचाउन २ हप्ताको लागि कण्डम दिई पठाउनुहोस् र गर्भ रहे नरहेको यकिन गरि परिवार नियोजन सेवा लिन दुई हप्ता पछि आफ्नै स्वास्थ्य संस्थामा आउन आग्रह गर्नुहोस् ।

सुत्केरी पछि ६ महिना अवधि नाघेको अवस्थामा जन्मान्तरका लागि गर्भधारण जाच्ने फलोचार्ट

छ	१. के गत ७ दिन भित्र तपाईंको महिनावारी भएको छ ?	छैन
छ	२. के तपाईंले हाल नियमित र सही तरिकाले परिवार नियोजनका कुनै साधन प्रयोग वा बन्ध्याकरण गर्नु भएको छ ?	छैन
छ	३. के तपाईंको पछिल्लो पटकको महिनावारी वा सुत्केरी भएपछि यौन सम्पर्कबाट अलग रहनु भएको छ ?	छैन

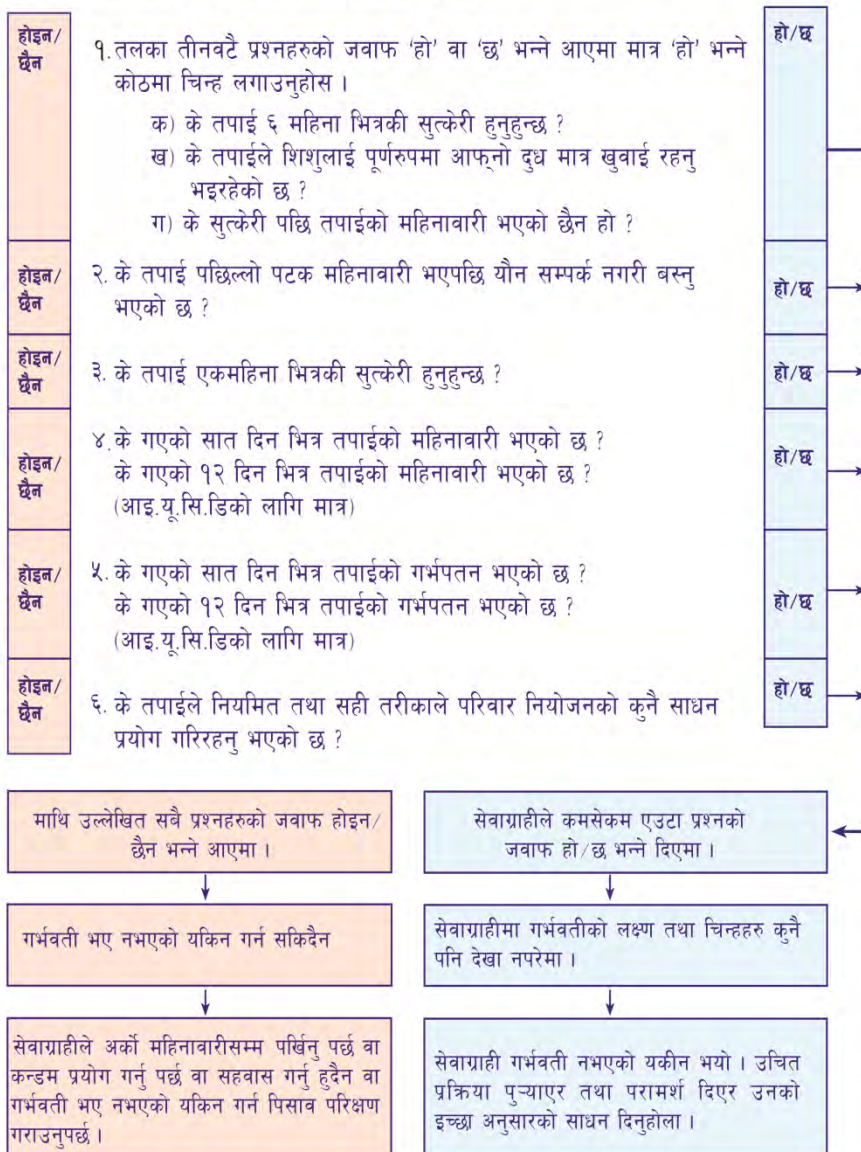
- यदि सेवाग्राहीले माथिका तिनवटा प्रश्न मध्ये कुनै एकको मात्र उत्तर “छ” भन्ने दिएमा र गर्भ रहेको चिन्ह र लक्षणहरू छैनन् भने, ती सेवाग्राहीले इच्छा गरे अनुसारको परिवार नियोजनका साधन दिन सकिन्छ ।
- यदि ती सेवाग्राहीको यस पटकको महिनावारी ७ दिनभित्र शुरु भएको छ भने उनलाई तुरुन्तै परिवार नियोजनका साधन दिन सकिन्छ । अरु थप गर्भ निरोधक सुरक्षाको लागी कण्डमको आवश्यकता पर्दैन ।
- यदि ती सेवाग्राहीको यस पटकको महिनावारी गत ७ दिन भन्दा अघि भएको रहेछ भने परिवार नियोजनका साधन दिन सकिन्छ, तर उनीले अरु ७ दिन सम्म कण्डम प्रयोग गर्नुपर्छ वा यौन सम्पर्क राख्न हुदैन त्यसैले ७ दिनका लागि कण्डम दिई पठाउनुहोस् ।

- यदि सेवाग्राहीले माथिका प्रश्न मध्ये कुनै एकको मात्र उत्तर “छैन” भन्ने दिएमा गर्भ रहे नरहेको यकिन गर्न सकिदैन । यस्तो अवस्थामा गर्भवति हुनबाट बचाउन दुई हप्ताको लागि कण्डम दिई पठाउने र गर्भ रहे नरहेको यकिन गरि परिवार नियोजन सेवा लिन दुई हप्ता पछि स्वास्थ्य संस्थामा आउन सल्लाह दिनुहोस् ।
- महिनावारी पुनः रोकिएको भए सुत्केरी पछि परिवार नियोजन वारे परामर्श गर्ने र महिनावारी रोकिएको समय अनुसार सेवा उपलब्ध गराउनुहोस् ।

Annex 5. Pregnancy Rule Out Job Aid (B)

परिवार नियोजन गर्न चाहने महिला सेवाग्राही गर्भवती छैनन् भन्ने कसरी यकीन गर्ने

महिलालाई तलका प्रश्नहरू एक एक गरेर सोध्नु होस् । महिलाले “हो” वा “छ” भन्ने जवाफ दिएमा दायाँ तिर “हो” भन्ने कोठामा जानुहोस् । महिलाले “हैन” भन्ने जवाफ दिएमा बायाँ तिर “होइन” भन्ने कोठामा जानुहोस् ।

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

परिवार नियोजनका ग्राहक र
सेवा प्रदायकका लागि निर्णय सामग्री
नेपाली संस्करण, २०७१

World Health
Organization

Annex 7. MEC Wheel Nepali

बारेको

यो चक्रले स्वास्थ्य योग्यताका लागि विभिन्न विचारहरू समावेश गरेको छ। यो स्वास्थ्य योग्यताका लागि विभिन्न विचारहरू समावेश गरेको छ। यो स्वास्थ्य योग्यताका लागि विभिन्न विचारहरू समावेश गरेको छ।

यो स्वास्थ्य योग्यताका लागि विभिन्न विचारहरू समावेश गरेको छ। यो स्वास्थ्य योग्यताका लागि विभिन्न विचारहरू समावेश गरेको छ। यो स्वास्थ्य योग्यताका लागि विभिन्न विचारहरू समावेश गरेको छ।

यो स्वास्थ्य योग्यताका लागि विभिन्न विचारहरू समावेश गरेको छ। यो स्वास्थ्य योग्यताका लागि विभिन्न विचारहरू समावेश गरेको छ। यो स्वास्थ्य योग्यताका लागि विभिन्न विचारहरू समावेश गरेको छ।

यो स्वास्थ्य योग्यताका लागि विभिन्न विचारहरू समावेश गरेको छ। यो स्वास्थ्य योग्यताका लागि विभिन्न विचारहरू समावेश गरेको छ। यो स्वास्थ्य योग्यताका लागि विभिन्न विचारहरू समावेश गरेको छ।

यो स्वास्थ्य योग्यताका लागि विभिन्न विचारहरू समावेश गरेको छ। यो स्वास्थ्य योग्यताका लागि विभिन्न विचारहरू समावेश गरेको छ। यो स्वास्थ्य योग्यताका लागि विभिन्न विचारहरू समावेश गरेको छ।

यो स्वास्थ्य योग्यताका लागि विभिन्न विचारहरू समावेश गरेको छ। यो स्वास्थ्य योग्यताका लागि विभिन्न विचारहरू समावेश गरेको छ। यो स्वास्थ्य योग्यताका लागि विभिन्न विचारहरू समावेश गरेको छ।

यो स्वास्थ्य योग्यताका लागि विभिन्न विचारहरू समावेश गरेको छ। यो स्वास्थ्य योग्यताका लागि विभिन्न विचारहरू समावेश गरेको छ। यो स्वास्थ्य योग्यताका लागि विभिन्न विचारहरू समावेश गरेको छ।

यो स्वास्थ्य योग्यताका लागि विभिन्न विचारहरू समावेश गरेको छ। यो स्वास्थ्य योग्यताका लागि विभिन्न विचारहरू समावेश गरेको छ। यो स्वास्थ्य योग्यताका लागि विभिन्न विचारहरू समावेश गरेको छ।

विषय स्वास्थ्य संगठन

गर्भनिरोधको साधन प्रयोगका लागि मेडिकल योग्यता मापदण्ड चक्र-२००८ अद्यावधिमा आधारित नेपाली संस्करण, २०१४

Annex 8. MEC Wheel English

About this wheel

This wheel contains the medical eligibility criteria for starting use of contraceptive methods. It is based on Medical Eligibility Criteria for Contraceptives (MEC) published in 2008 Update, one of WHO's evidence-based guidelines. It helps to solve a common problem if a woman presenting with a known medical or physical condition is able to use various contraceptive methods safely and effectively.

The wheel includes recommendations on starting use of the common types of contraceptives:

1. Combined Oral Contraceptive Pills (COC)
2. Progestogen-only injectables (DMPA, 3-monthly injectable)
3. Progestogen-only implants (Planone, Jadelle, and Implanon)
4. Copper-bearing IUCD

The guide also in the wheel applies to initial use of contraceptive methods. Recommendations for continuation of method use where a woman develops medical conditions while using the method can be found in the Medical Eligibility Criteria for Contraceptive Use guidelines.

How to use this wheel

The wheel matches up the contraceptive method shown on the inner disk with specific medical conditions shown around the outer ring. The numbers shown in the following list tell you whether the woman who has this known condition is able to start use of the contraceptive method:

- 1 = Yes: Start the method as you choose
- 2 = Yes: Generally use the method
- 3 = Use: Use of the method is not usually recommended unless other more appropriate methods are not available or acceptable to the woman
- 4 = No: Do not use the method

Caution: No use of method requires special consideration or not recommended.

Categories 1 and 4 are clearly defined recommendations. For categories 2 or 3, greater clinical judgement will be needed and careful follow-up may be required. If clinical judgement is needed, categories 1 and 2 both mean the method can be used, and categories 3 and 4 both mean the method should not be used.

Not all conditions for some conditions: There are many medical conditions where ALL methods can be used (that is all the methods are either a category 1 or 2). These conditions are listed on the back of the wheel.

WHO Library Cataloguing-in-Publication Data

WHO medical eligibility criteria wheel for contraceptive use - 2008 update. Adaptation for Nepal, 2014.

1. Contraception - methods. 2. Family planning services - methods. 3. Contraceptive pills - standards. 4. Guidelines. WHO Library Cataloguing-in-Publication Data. Medical eligibility criteria wheel for contraceptive use. ISBN 978 92 4 154771 1 (NLM classification: WP 630)

© World Health Organization 2008

All rights reserved. Publications of the World Health Organization can be obtained from WHO Press, World Health Organization, 20 Avenue Appia, 1211 Geneva 27, Switzerland (tel: +41 22 791 3261; fax: +41 22 791 4867; e-mail: bookorders@who.int). Requests for permission to reproduce or to make WHO publications available for sale or for non-commercial distribution should be addressed to WHO Press, at the above address (fax: +41 22 791 4867; e-mail: press@who.int).

The designations employed and the presentation of the material in this publication do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of the World Health Organization concerning the legal status of any country, territory, city or area, or its authorities, or concerning the delimitation of its frontiers or boundaries. Dotted lines on maps represent approximate border lines for which there may not yet be full agreement.

The names of specific companies or of certain manufacturers' products does not imply that they are endorsed or recommended by the World Health Organization in preference to others of a similar nature that are not mentioned. Errors and omissions excepted, the names of proprietary products are distinguished by initial capital letters.

All necessary precautions have been taken by the World Health Organization to verify the information contained in this publication. However, the publisher assumes no liability for any error or omission of any kind, either expressed or implied. The responsibility for the interpretation and use of the material lies with the reader. In no event shall the World Health Organization be liable for damages arising from its use.

WHO

MEDICAL ELIGIBILITY CRITERIA WHEEL FOR CONTRACEPTIVE USE

2008 UPDATE ADAPTATION FOR NEPAL, 2014

के तपाईंलाई थाहा छ? तपाईंको लागि परिवार नियोजनको साधनहरू के के छन् ?

कण्डम

1. कण्डम बाट सही ढङ्गले प्रयोग गरेर अनधिकृत हुनबाट बचाउन सक्ने यो सबैभन्दा राम्रो र सुरक्षित (एच.आई.वी.) रोगबाट पनि बचाउँछ।
2. कण्डम प्रयोगबाट रक्तस्राव नियोजनको अर्थ कुनै रूपमा प्रयोग गरिनेछैन भन्ने तथ्यलाई राम्रो रूपमा बुझ्नु आवश्यक छ।
3. कण्डम प्रयोग गर्न सकिने छ।
4. कण्डम बाट सही ढङ्गले प्रयोग गर्दा रक्तस्राव नियोजनको अर्थ कुनै रूपमा प्रयोग गरिनेछैन भन्ने तथ्यलाई राम्रो रूपमा बुझ्नु आवश्यक छ।
5. कण्डम प्रयोग गर्दा रक्तस्राव नियोजनको अर्थ कुनै रूपमा प्रयोग गरिनेछैन भन्ने तथ्यलाई राम्रो रूपमा बुझ्नु आवश्यक छ।

पिल्स (मिथिल सार्ने चक्की)

1. महिलाहरूको लागि यो किन सुरु गर्नु प्रयोग गर्न सक्ने सक्छ।
2. किण्वित/अकिण्वित र बच्चा बचाउन/नबचाउन प्रयोग गर्न सकिने यो चक्की राम्रो रूपमा काम गर्छ।
3. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।
4. यो चक्की राम्रो रूपमा काम गर्छ।
5. यो चक्की राम्रो रूपमा काम गर्छ।
6. यो चक्की राम्रो रूपमा काम गर्छ।

गर्भ निरोधक सुई (डिपो प्रोमेरा)

1. हरेक तीन महिनामा हटाउनु पर्छ।
2. किण्वित/अकिण्वित र बच्चा बचाउन/नबचाउन प्रयोग गर्न सकिने यो चक्की राम्रो रूपमा काम गर्छ।
3. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।
4. यो चक्की राम्रो रूपमा काम गर्छ।
5. यो चक्की राम्रो रूपमा काम गर्छ।
6. यो चक्की राम्रो रूपमा काम गर्छ।

डिपेल

1. 2 वटा स-रामा सिटिकोसोल र 2 वटा पास्टुराको घटक समावेश छ।
2. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।
3. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।
4. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।
5. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।
6. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।

आई.यु.सी.डी.वा.कण्डम (कण्डम 360 एच)

1. यो कण्डम र राम्रो ढङ्गले प्रयोग गर्दा रक्तस्राव नियोजनको अर्थ कुनै रूपमा प्रयोग गरिनेछैन भन्ने तथ्यलाई राम्रो रूपमा बुझ्नु आवश्यक छ।
2. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।
3. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।
4. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।
5. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।

महिला बन्ध्याकरण

1. बच्चा पुगी सक्ने महिलाहरूको लागि यो राम्रो विकल्प हो।
2. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।
3. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।
4. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।
5. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।

पुरुष बन्ध्याकरण

1. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।
2. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।
3. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।
4. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।
5. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।

प्रोजेक्टिभमात्र राख्ने चक्की

1. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।
2. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।
3. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।
4. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।
5. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।

सामाजिक परिवार नियोजन गर्ने विधि

1. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।
2. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।
3. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।
4. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।
5. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।

प्रजननसम्बन्धी जानकारीमा आधारित उपग्रह

1. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।
2. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।
3. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।
4. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।
5. यो प्रयोग गर्न सकिने छ।

महिलाको परिवार नियोजनका केही सामान्य प्रयोग गर्न नहुने अवस्थाहरू	प्रयोग गर्न नहुने कारणहरू
<ul style="list-style-type: none"> 1. 20 वर्ष अघि पूर्णतया शुभ्रमा गर्भ गर्नु 2. 35 वर्ष भन्दा माथि 3. रक्तस्राव नियोजनको अर्थ कुनै रूपमा प्रयोग गरिनेछैन भन्ने तथ्यलाई राम्रो रूपमा बुझ्नु आवश्यक छ। 4. 20 वर्ष भन्दा माथि र मधुमेह/रक्तस्राव नियोजनको अर्थ कुनै रूपमा प्रयोग गरिनेछैन भन्ने तथ्यलाई राम्रो रूपमा बुझ्नु आवश्यक छ। 5. 20 वर्ष भन्दा माथि र रक्तस्राव नियोजनको अर्थ कुनै रूपमा प्रयोग गरिनेछैन भन्ने तथ्यलाई राम्रो रूपमा बुझ्नु आवश्यक छ। 6. 20 वर्ष भन्दा माथि र रक्तस्राव नियोजनको अर्थ कुनै रूपमा प्रयोग गरिनेछैन भन्ने तथ्यलाई राम्रो रूपमा बुझ्नु आवश्यक छ। 7. 20 वर्ष भन्दा माथि र रक्तस्राव नियोजनको अर्थ कुनै रूपमा प्रयोग गरिनेछैन भन्ने तथ्यलाई राम्रो रूपमा बुझ्नु आवश्यक छ। 8. 20 वर्ष भन्दा माथि र रक्तस्राव नियोजनको अर्थ कुनै रूपमा प्रयोग गरिनेछैन भन्ने तथ्यलाई राम्रो रूपमा बुझ्नु आवश्यक छ। 9. 20 वर्ष भन्दा माथि र रक्तस्राव नियोजनको अर्थ कुनै रूपमा प्रयोग गरिनेछैन भन्ने तथ्यलाई राम्रो रूपमा बुझ्नु आवश्यक छ। 10. 20 वर्ष भन्दा माथि र रक्तस्राव नियोजनको अर्थ कुनै रूपमा प्रयोग गरिनेछैन भन्ने तथ्यलाई राम्रो रूपमा बुझ्नु आवश्यक छ। 	<ul style="list-style-type: none"> 1. किण्वित सार्ने चक्की 2. किण्वित सार्ने चक्की 3. किण्वित सार्ने चक्की 4. किण्वित सार्ने चक्की 5. किण्वित सार्ने चक्की 6. किण्वित सार्ने चक्की 7. किण्वित सार्ने चक्की 8. किण्वित सार्ने चक्की 9. किण्वित सार्ने चक्की 10. किण्वित सार्ने चक्की

आकस्मिक गर्भ निरोधक चक्कीले असुरक्षित यौन सम्पर्क भएमा वा सही तरिकाले परिवार नियोजनका साधनको प्रयोग नभएको अवस्थामा ५ दिनभित्र सेवन गरेमा त्यसबाट हुन जाने गर्भधारणलाई रोक्न मद्दत पुऱ्याउँछ। यो प्रजनन उमेरका सबै महिलाहरूका लागि सुरक्षित छ। यदि महिला पहिले नै गर्भवती भइसकेको सङ्गमा यसले गर्भवती तथा गुणलाई कुनै नोक्सानी पुऱ्याउँदैन।

परिवार नियोजन साधनहरूको प्रभावकारिताको तुलना

उपरोक्त तालिकाहरूमा 100 जना महिलाहरूको 1 वर्षको लागि गर्भ निरोधक प्रयोगको तुलना गरिएको छ।

साधन	गर्भ निरोधक प्रभावकारिता (%)
कण्डम	98%
पिल्स	99%
डिपेल	99%
आई.यु.सी.डी.वा.कण्डम	99%
महिला बन्ध्याकरण	99%
पुरुष बन्ध्याकरण	99%
प्रोजेक्टिभमात्र राख्ने चक्की	99%

स्रोत: प्रजनन 100 जना महिलाहरूको 1 वर्षको लागि गर्भ निरोधक प्रयोगको तुलना गरिएको छ।

तपाईंलाई परिवार नियोजन सेवा प्रदान गर्न स्वास्थ्य कार्यकर्ताले तपाईंको जिज्ञासाहरूको जवाफ दिन सक्छन्। कृपया सोच्नुहोस्।

This poster is made possible by the generous support of the American people through the United States Agency for International Development (USAID). The content of this poster are the sole responsibility of Saath-Saath Project and do not necessarily reflect the views of USAID or the United States Government.

बच्चा र आमाको राम्रो स्वास्थ्यको लागि गर्भवती कहिले हुने ?

किशोरीले...
२० वर्ष पुरामएपछि मात्र

एउटा बच्चा जन्मेपछि...
अर्को बच्चा चाहनेले, २ वर्षपछि मात्र

गर्भ खेर गएमा...
६ महिनापछि मात्र

यी समय अवधिहरूमा आफूलाई उपयुक्त हुने परिवार नियोजनको साधन प्रयोग गरौं ।

परिवार नियोजनका साधनहरूको बारेमा जानकारी लिन नजिकको स्वास्थ्य संस्था वा महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविकासँग सम्पर्क गरौं ।

यो पोस्टर मौखिक रूपमा एक्सएआईडीको सहयोगमा संचालित न्याहारार परियोजनाद्वारा विकसित गरिएको हो र यसको पुन-उत्पादन एक्सएआईडीको सहयोगमा संचालित साथ-साथ प्रोजेक्टद्वारा अगस्ट २०१९ मा गरिएको हो ।

